

Sygn. akt III PK 58/17

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości Przedsiębiorstwa
Wielobranżowego P. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości
likwidacyjnej z siedzibą w L.
przeciwko K. P. i J. W.
o odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 11
kwietnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w L.
z dnia 9 marca 2017 r., sygn. akt III APa .../16,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego J. W. kwotę 2025
(dwa tysiące dwadzieścia pięć) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w L. wyrokiem z dnia 9 marca 2017 r. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 28 października 2016 r., którym oddalono powództwo Syndyka Masy Upadłości Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „P.” spółki z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w L. o zasądzenie solidarnie od pozwanych J. W. i K. P. kwoty 111.511 zł z ustawowymi odsetkami.

Powód wywiódł skargę kasacyjną od tego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 58 § 1 w związku z art. 405 k.c. i art. 409

k.c. oraz art. 300 k.p., a także na podstawie naruszenia prawa procesowego w postaci art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 321 § 1 k.p.c. oraz art. 383 zdanie pierwsze k.p.c. i art. 378 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., a także art. 6 k.c., art. 229 k.p.c. i art. 235 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi drugiej instancji.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na to, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Pozwany J. W. wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz zasądzenie od powoda kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi w niniejszej sprawie do rozpoznania nie zawiera zaś żadnych argumentów na poparcie twierdzenia o jej oczywistej zasadności, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4

k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Nie spełniają tych wymagań stwierdzenia o oczywistej zasadności skargi z tego powodu, że „nie ma żadnych podstaw do przyjęcia, że uwzględnienie powództwa na innej podstawie prawnej niż wskazywana pierwotnie przez powoda prowadziłoby do orzekania ponad zgłoszone żądanie”, co ma świadczyć o naruszeniu art. 321 § 1 k.p.c. oraz dlatego, że „Sąd II instancji nie rozpoznał części zarzutów apelacji i przyjął, że powód na etapie postępowania apelacyjnego dokonał niedozwolonej modyfikacji powództwa w sytuacji, gdy powód domagał się jedynie dodatkowo uwzględnienia powództwa na innej podstawie niż wcześniej wskazywana”, co z kolei miałoby uzasadnić zarzut naruszenia art. 383 k.p.c. i art. 378 § 1 k.p.c. Z takich ogólnych twierdzeń nie wynika bowiem, dlaczego w sytuacji zaistniałej w tej konkretnej sprawie stanowisko Sądu Apelacyjnego o niedopuszczalnej modyfikacji powództwa na etapie postępowania odwoławczego jest nieprawidłowe.

Zgodnie z art. 321 § 1 k.p.c. sąd nie może wyrokować co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem, ani zasądzać ponad żądanie. Przepis ten daje między innymi wyraz zasadzie dyspozycyjności przejawiającej się w związaniu sądu granicami żądania powództwa zarówno co do przedmiotu żądania, jak i jego wysokości. W rezultacie sąd ma obowiązek pozytywnego lub negatywnego orzeczenia o zgłoszonym przez powoda żądaniu. Samo pojęcie żądania określa art. 187 § 1 k.p.c., zgodnie z którym pozew powinien między innymi zawierać dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie okoliczności faktycznych żądanie to uzasadniających. Żądanie powództwa określa więc nie tylko jego przedmiot, ale również jego podstawa faktyczna określona w pozwie. Te elementy mogą podlegać modyfikacji przy zachowaniu ciągłości toczącego się przed sądem pierwszej

instancji postępowania poprzez odpowiednią zmianę powództwa na zasadach określonych w art. 193 k.p.c., w tym przez zmianę podstawy faktycznej żądania. Taka zmiana powództwa nie może natomiast nastąpić w postępowaniu apelacyjnym, gdyż w myśl art. 383 k.p.c. w postępowaniu tym nie można rozszerzać żądania pozwu ani występować z nowymi roszczeniami (w tym opartymi na innej podstawie faktycznej), poza sytuacjami, w których - w przypadku zmiany okoliczności - można żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenia powtarzające się - świadczeń za dalsze okresy. Co do zasady do obrazy art. 321 § 1 k.p.c. przez sąd drugiej instancji może więc dojść wówczas, gdy sąd ten wyrokuje co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem w postępowaniu pierwszoinstancyjnym lub co do roszczenia nieopartego na podstawie faktycznej wskazanej przez powoda do chwili zamknięcia rozprawy przed sądem pierwszej instancji.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, taka sytuacja wystąpiła w sprawie niniejszej, albowiem żądanie sformułowane w apelacji zostało oparte na innych okolicznościach faktycznych niż wskazywane przez powoda w postępowaniu przed Sądem Okręgowym. W postępowaniu przed Sądem pierwszej powód dochodził solidarnego zasądzenia od obojga pozwanych kwoty 111.511 zł z ustawowymi odsetkami, wskazując na dokonanie w drodze czynu niedozwolonego podwyższenia wynagrodzenia J. W. z pomocą K. P. Powód powoływał się na brak upoważnienia pozwanej K. P. do zawierania umów z członkami zarządu spółki oraz działanie w zмовie w celu świadomego wyrządzenia szkody spółce i zagarnięcia jej pieniędzy pod pozorem wypłaty wynagrodzenia pozwanemu. Jako podstawy prawne żądania podał art. 415 k.c. i art. 422 k.c. Takie okoliczności były podstawą orzeczenia Sądu Okręgowego. W apelacji tymczasem powód zaskarżył wyrok tylko odnośnie do pozwanego J. W., dochodząc jedynie od niego zwrotu kwoty określonej pozwem na podstawie art. 405 i nast. k.c., tj. formułując żądanie opierające się na innych okolicznościach faktycznych, niż wskazane do czasu zakończenia postępowania przed Sądem Okręgowym, co stanowiło niedopuszczalną zmianę powództwa w rozumieniu art. 383 k.p.c. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma żadnych argumentów podważających to stanowisko Sądu drugiej instancji, w szczególności brak jest

jakiegokolwiek odniesienia się do rozważań dotyczących innej niż dotychczasowa podstawy faktycznej żądania zgłoszonego w apelacji, co jest kluczowe dla zasadności zarzutów naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. i art. 383 k.p.c. Powód nie wykazał zatem, że w ogóle doszło do naruszenia tych przepisów postępowania, a tym bardziej, że miało ono charakter kwalifikowany w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c.).

kc